CEVAT ÖZKAYA:

Türkiye'nin İslamlaşma Sürecinin Gönüllü Taşıyıcılarından

Hamza TÜRKMEN

Haksöz Dergisi, Kasım 2026

Cevat Özkaya kardeşimizi geçen ay dar-ı fenadan dar-ı bekaya yolcu ettik.

Yol arkadaşlarımdan Cevat ile tanışıklığımız yarım asırdan fazlaydı. Bu süreçlerimizde tarihî mirasımızın hakka dayanan misyonunu taşıma azmini, yeniden ıslah ve ihya heyecanını, hakikat arayışı ve kimliksel arınma çabalarını benzer duyarlılıklarla paralel denilecek şekilde yaşamaya çalıştık. Amacımız hep İslam'ın şahitliği idi.

Ömer (r)'dan gelen rivayete göre yol arkadaşlığı gerçek tanışıklığın ve *tearuf*un önemli bir boyutudur. Cevat ile İslami hakikatleri kimlik edinmek ve buhran oluşturan çağın vakıalarını tanımak ve aşmak istikametinde birbirinden beslenerek süren uzun bir hayat yolculuğumuz oldu.

Yarım asırlık bu yolculuk alanı Türkiye'de millî dindarlıktan ve taklitçilikten arınmaya, modernliğin ayartmalarına ve Batı öykünmeciliğine karşı durmaya çalışan hak ve adalet sevdalılarının da yürüdüğü yoldur.

Cevat Özkaya'yı anlatmak, rüşt ve mükellefiyet yaşlarından bu yana dostluğumuzun özelini ve aynı mücadele vasatlarının dava arkadaşlığını gündeme getirmekten çok, aslında Türkiye'deki son elli yıllık İslami bilinçlenme sürecinin, kazanım ve zaaflarımızın muhasebesini yapmak demektir.

Cevat'ın İslami yönelimi içindeki adalet ufuklu mücadele azmi ve bu doğrultudaki ilişkileri hayat serüveni içinde hak ve hakikat doğrultusundaki vicdanî ve imanî arayışının aşkınlığına dayanır. Onun zaaflarını aşma dirayet ve kararlılığı yanında; araştırmacı kimliği, ibadet saikiyle ele aldığı işlere gösterdiği hassasiyet ve gayretleri, yaptığı işlerdeki özen ve istikrarı; ahde vefası ve nezaketi, gönlünü ve imkânlarını hayır işlerine açmasını peş peşe sıraladığımızda hacimli bir biyografi ortaya çıkması gerekir. Kaldı ki hayatının kronolojik akışı içindeki bütünlüğü gözeten böyle bir biyografiyi veya monografiyi yazacakların çıkacağını da söyleyebilirim.

Şimdilik bize düşen, kavrayabildiğimiz ve tanık olabildiğimiz kadarıyla Cevat Özkaya'nın İslami bilinçlenme ve mücadele sürecine, ıslah ve ihya çalışmalarına katkıları açısından kısa bir önsöz oluşturabilmektir.

Arınma Mükellefiyeti

O, Samsun'un Çarşamba'sından Ordu'nun Perşembe'sine sonra İstanbul'a, daha sonra Ankara ve Gaziantep'e ardından Trabzon'a gitmiş akabinde de kalkıp tekrar İstanbul'a gelmiş, bizler ise Sarıyer'den. Cağaloğlu'nda *Yeniden Millî Mücadele* ve *Pınar* dergilerinin veya *Millî Mücadelede Kadroların Vazifeleri* (1970) kitabı bağlamındaki

müfredat halkalarının mekânlarında buluşmuşuz. Sarıyerli Muharrem Balcı ile dostlukları daha da eski.

Özkaya, Haziran 1976'dan itibaren ikinci dönem *Pınar* dergisinin yazı işle müdürü ve okuyucu-ziyaretçi trafiğinin düzenleyicisi. Ben ise Mücadele Birliği hareketinin ortaöğretim çalışmalarını kurmakla görevliyim. Çalışma ve irtibat mekânım *Pınar* dergisinin bürosu. Dergiye gelip giden seçkin eğitim süreçlerindeki liseli çocukların fikrî gelişimleri hakkında en fazla onunla istişare edebiliyordum.

O süreçte Mücadele Birliği kurmayları daha çok sağcı, milliyetçi, devletçi dindar kesimlerle veya milliyetçi ve mukaddesatçı (millî dindar) abilerle kurmak istedikleri "Millî Cephe" telaşı peşindeydiler. Mukaddesatçı akademisyenler, yazarlar ve siyasiler öncelikli göz ağrılarıydı. Okuduğumuz müfredata göre bu ilişkiler içimize sinmiyordu. İslam inkılabı kurgularından gelip de Judeo-Grek kültürün ajanları denilen sağcı siyasilerle diyaloglara ve pagan "Büyük Türk Kültür Sistemi" kurgularına yönelinmesi, bizlerin iç muhasebe ve eleştiri dürtülerimizin alevini hayli körüklemişti.

Bizler teşkilatın İstanbul Üniversitesi karar biriminde Mehmet Menteşoğlu başkanlığında Muharrem Balcı, Mustafa Petek ile beraber altı kişiydik. Ortaöğretim komitesi de bu birime bağlıydı. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin başında Burhanettin Can bulunuyordu. Cevat ise kaldığı evde daha çok Mücadele Birliği'nin yazarları ve üst yöneticileri ile diyaloglara muhatap oluyordu.

2

12 Mart 1971 Muhtırası ile birlikte TRT'de süreli programı da yapılan İsmet İnönü'nün damadı *Milliyet* gazetesi yazarı Metin Toker'in *Sağda ve Solda Vuruşanlar* (1971) kitabında devrimcilik veya inkılapçılık açısından dönemin Dev-Genç ve Mücadele Birliği anlatıları elmanın iki yarısı olarak resmediliyordu. Birisi Kurtuluş Savaşı'nın tamamlanmayan ekonomik, siyasi ve kültürel cephesini "Yeniden Kurtuluş Savaşı" şeklinde gerçekleştirecekti. Diğeri "Millî Mücadele"yi "Yeniden" başlatacaktı.

Yeniden Kurtuluşçularda yaygın öncelik teorisyen Mihri Belli'nin gösterdiği "Millî Demokratik Devrim"den sonra sosyalist düzene geçmekti. Yeniden Millî Mücadelecilere göre de teorisyen Aykut Edibali'nin gösterdiğine göre gayri millî sistem ve toplum bünyesini saran buhranlar MİT millîleştirilip millî devlete ulaşıldıktan sonra şartların yumuşatılması akabinde İslam devleti kurulacaktı. Bu iki aşamalı ve birbirine benzer devrim süreci tasarımlarına *"elmanın iki yarısı"* deniliyordu.

Üniversiteye girdiğimizde hareketin eklektik de olsa şer'i renginden uzaklaşma, öncü abilerin fikrî ve metodik yalpalamaları ve ataleti körükleyen yaklaşımlarıyla karşılaşmaya başlamıştık. Mücadele geleneğinde aşınma ve sapmalar belirgin hâle gelince 1976 yılından 1977'ye geçerken kendimizi 16-17 kişilik bir muhalefet grubunun içinde bulduk. Grubun içinde Mücadele Birliği ideolojisini ve yönetsel işleyişini tartışmaya başlamıştık.

Mücadele Birliği veya Yenim Millî Mücadele (YMM) Hareketi ideolojisi veya İslami yorumu, 1960'lı yılların İstanbul'unda millî dindar "40'lar Grubu" ile "Hizbuttahrir"

çalışmasının kullandığı birikimi meczeden Afyon-İstanbul ayağını temsil edenlerle; kısmen Osmanlı medreselerinden gelen ihya arayışlı nefes ile İhvan-ı Müslim perspektifini elde eden Konya ayağını temsil edenler ittifakıyla oluşmuştur. Bu iki veya üç farklı kültürel birikimi birbirinin içine geçirip sentezleyen ve Resulullah'ın (s) siret-i ile dünya inkılab tarihlerini mukayese eden bir perspektif sistematiği idi bu üretilen doktrin, metot ve strateji algısı. Özetle bu müfredat inkılapçılığa öykünen millî-İslamcı bir anlatıyı ifade ediyordu.

Muhalefet grubumuzun bir kanadı Mücadele Birliği ideolojisinin mevcutlar içinde en iyi çerçeveyi kurabildiğini ama yönetici abilerin ehliyetsiz ve liyakatsiz olduğunu; bir kanadı da hareketin derlenmiş cazip söylemiyle İslami aidiyetli nitelikli genç kişileri kazanıp Türk milliyetçiliğine sevk eden yeni bir cahiliye ürettiğini dile getiriyordu. Yorum temelli bu eğilimlerde "kesin inançlı" değildik ama ihtimalleri de değerlendirmek durumundaydık. Bu hususlarda Cevat ve diğer arkadaşlarla epey kafa patlattık. Birbirimizle irtibatlı olarak bir kısmımız sevk ve idare sanatı ve yönetim bilimiyle ilgili derinlemesine okumalar yapıp notlar çıkarırken; bir kısmımız da 1960'lı 1970'li yıllarda Türkçeye kazandırılan ıslah ekolü öncülerinin kitaplarını tahkikli şekilde okumalara başlamıştı. Cevat'ın eğilimi ise daha çok Batılı paradigmanın zaaflarını, insanımızın ve coğrafyalarımızın üzerine kurduğu stratejik planlarını ifşa edecek okumalardı. Lakin mutabakatımız ana kitabımız üzerindeydi. Başka bir ifadeyle Kur'an'dı ve gereğince onun mesajı kavranmalıydı. Ama şeytanın tedbir alınması gereken, öğrenmekte olduğumuz güncel ve farklı tuzakları da vardı.

Hareketin dağılma sürecinde Cevat'ın kimliksel muhasebeleri, birbirinden kopan değil bu iki muhalif eğilimin bakış açısı arasında hakikati arayan, vakıa-nass uyumuna yönelen bir yol tuttu. Aslında bizlere bütünlükçü İslami bir bakışla ufuk gösterecek yeterlilikte insanlara kulak vermek istiyorduk. Ama yeterince gezip temaslar kurmamıza rağmen İslami esasları öncelemek, nass-vakıa ilişkisini kurmak, istişari akıl ve üslup tutarlılığı taşımak konusunda yeterliliği olan rehberler bulamıyorduk.

1992 yılıyla beraber gündemimize giren Begomillik anlayışından İslam'a geçiş yapan Boşnakların mücadelesine ve tarihî süreçlerine dikkatlerimiz yönelmişti. Hemen 20. asrın başında *Urvetu'l Vüska* ve *Menar* müfredatıyla tanışıp mesafe kat eden 1940'lı yılların Bosna-Hersek İslami mücadele öncülerinin bile gerisindeydik.

Zaman zaman aramızda metodik ve metodolojik müzakere ve tartışmalarımız oluyordu. Aslında hepimiz de bilinçaltlarımızda ilkokuldan beri eğitim aldığımız millî eğitim müfredatının bireyci, pozitivist, ulusalcı tortularından yeterince ayrışamamıştık. Mesela Menteşoğlu ile birlikte bir grup arkadaş sanat-edebiyat etkinlikleriyle ilgili Ahmet Kabaklı'nın *Türk Edebiyatı* dergisine katkıda bulunuyorduk. Ben millî-mukaddesatçı duyguları yeterince aşamayan tiyatro ve sinema eleştirileri yazıyordum. Cevat da *Pınar*'da benzer reflekslerle tiyatro kritikleri yapıyor, muhafazakâr edebiyatçılarımızın

hayatını ve fikirlerini ele aldığı yazılar yazıyordu. Ancak bir yandan da Reşat Nuri'nin *Yeşil Gece* romanı gibi İslam karşıtlığını belirgin kılan metinleri eleştiriyordu.

Namazlarımızda devamlıydık. Hatta kaldığımız evlerde mutlaka sabah ve yatsı namazları cemaatle kılar, namazdan sonra tesbih çekmek yerine Kur'an-ı Kerim'den sırasıyla 20 ayeti mealiyle birlikte okurduk. Şile sahillerinde 60-70 kişilik dönüşümlü yaz kamplarında yaşadıklarımızı sahabe yaşantısını idealize ederek Ashab-ı Suffa dayanışmasının ve taliminin güncellenmesi olarak hissetmek isterdik. Kur'an'ı ve onun amaçlarına götüren kitapları okudukça içimizde Resulullah'ın İslam'ı yaşama modelini güncelleme arzusu dolup dolup taşıyordu. Sanki *"Bir avuçtuk biz göklere sığmayan"* ezgisinin ilk mukaddimesine çok öncelerden adım atmıştık. Bu hasbi duygularla bezenmiş olarak yolumuz benzer arınma ve bilinçlenme sürecinin Müslümanlarıyla da kesişmeye yöneliyordu.

Pınar dergisinin bürosunda *İnkılab İlmi* çalışmaları yaparken liseli ekibime müfredat dışı Mevdudi, Kutub, Malik bin Nebi ve benzeri ıslah öncülerimizin kitaplarını kaçamak olarak okutuyordum. Çünkü üst heyetten abilerin tavsiye ettiği kitaplardan başkasını okumaya ambargo gelmişti. Dolayısıyla İslami olanı yaşatıp geliştirmek isteyenler Mücadele Birliği mecrasından ayrılırken harcanan emeklerinin ve suistimal edilen duygularının acısı içinde daha şuurlu, daha temkinli, irdelenip tahkik edilmiş yönelimlerin arayışı içinde olabildiler. İman-amel bütünlüğü öncülü içinde İslami birikimimizi tashih edip geliştirdikçe daha gerçekçi ufuklara adım atmaya başladık.

Bizler 1970'lerde rahmetli Erbakan tarafından imal edilen "Millî Görüş" perspektifi ile bütünleşmemiştik ama gençliğimizde üstlendiğimiz kimlik elbisesi muhteva bakımından pek de farklı değildi. Sonraki hayatımız Müddesir Suresi'nin başındaki ilk beş ayetin mükellefiyetini üstlenmek gibiydi. Doğru ufuklara hicret etmek için elbisemizi/kimliğimizi temizlemeliydik.

Kimliksel Hicretimizi Yaşamak

1970'li yıllara geldiğimizde elbisemiz millî eğitimin sekülerliği ve Batı öykünmeciliğini besleyen müfredatıyla alabildiğine kirlenmekteydi. Modernliğe medeniyet ufku diyerek Batılı aidiyetleri çoğaltmak isteyen resmî ideolojinin karanlığı ve fıtri aykırılıkları ile kuşatılmıştık.

Gençliğin ergen muhalefet duyguları içinde anlam arayışı sosyalist ve Türkçü söylem ve eylemler tarafından kuşatılırken, önü açılan hippi akımın *"Savaşma seviş!"* şiarı insanlarımızı görsel ve yaşamsal büyük ifsatlara sürüklüyordu. Bu ifsat ve yozlaşmaya karşı 1960'lı yılların son dönemlerinden gelen iki gençlik çizgisi vardı. Birisi Nakşi ve Nurcu akımların milliyetçi eğilimli gençlerle oluşturduğu tabana dayanan üniversite kuruluşu Millî Türk Talebe Birliği (MTTB), diğeri de Mücadele Birliği'nin Millî Mücadele sürecinin zaafa uğrayan dinî misyonunu ve Batı vesayetini aşmayı hedefleyen

inkılabçı olma gayretindeki gençlerle oluşan Yeniden Millî Mücadele hareketi. Millî Nizam Partisi geleneğinin ürettiği "Millî Görüş" çizgisi ise ancak 1976 tarihinden itibaren "Akıncı" gençlerini oluşturmaya başlamıştı.

MTTB veya Mücadele Birliği'nde kümelenen ama eklektik millî dindar bir kimlikten henüz arınamayan gençliğin tüm nakısalara rağmen bu kuruluşlarda birbirine tutunmaları gelecek dönem için bir imkândı. Zira içinde zaaflar taşısa da millî dindarlık kaosunu aşamayan bu ve benzeri kuruluşlar o dönemin Batıcı solcu ve milliyetçi ideolojilerinin veya müfsit magazin yaşantısının kültür hayatını kuşatan hippi benzeri takılmaların ifsadına karşı fıtrattan, örften, insanlıktan yana özelliklerini hem koruyor hem geliştiriyorlardı.

1970'lerin ikinci yarısında mevsuk olarak Türkiye'de kamuoyuna yansıyacak şekilde ilk defa sağcılığı, milliyetçiliği, devletçiliği, kör mezhepçiliği ve bâtını anlamdaki kelami tasavvuf inancını aşıp sadece Rabbimizin verdiği ve Resul-ü Ekrem'in uyguladığı gibi ilk defa "Biz üst kimlik olarak sadece Müslümanız!" denilmeye başlandığı yıllardı. Dönemin *Düşünce, Kriter* ve *Yeni Ölç*ü dergileri bu kimlik arınmasını ve vahye yönelimin hicret çığırını kamuoyunda başlatan öncü ve ilk yerli çabaları yansıtıyordu. Bu çığırı besleyen ümmet coğrafyasındaki ıslah ve ihya hareketlerinin Türkçeye çevrilen eserleri bu çağrının hem besleyicisi hem imdadına koşanıydı. Artık İslam'ı bir "inanç sistemi" olarak daraltanlara karşı, bu ilahi dinin inanç boyutu yanında hayatın tümünü kuşatan bir "dünya görüşü veya sistemi" olduğunu dile getirdiğimiz heyecanları yaşamaya başlamıştık.

İşte Cevat ve diğer Müslüman arkadaşlarla birlikte Yeniden Millî Mücadele hareketini sorgulayıp daha sahih, tutarlı ve bütüncül İslam algısına yöneldiğimiz yıllar da bu döneme tekabül ediyordu.

Dağılım sürecinde imani, vicdani ve inkılabi hasletleriyle yaşamak isteyenler yeni otokritik ve zihni yenilenme çabaları içine girdiler. Zaaflardan arınma ve kazanımlarını yaşatma azmi içinde Cevat Özkaya 1978'de Mehmet Menteşoğlu, Burhanettin Can ve Şemseddin Özdemir ile yeni bir başlangıca adım atmışlardı. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu dergisi olmaktan çıkıp Otağ Yayınevi adına 1972'de Mücadele Birliği çatısı altında yayın hayatını sürdüren aylık kültür sanat dergisi *Pınar* da hareketin savunduğu İslami ilkelerden sapmalar göstermeye başlamıştı. 1978'den sonra Cevat ile yakın dostları çekişmeli bir inisiyatif kurarak, dergiyi dayandığı tezlerden uzaklaştırıp yeni bir yön tayin edilmeye çalışılmış belli bir dönemin ardından, yenilenen bir ruhla ve başyazısında İslam inkılabından neyi anladıklarını vurgulayarak derginin tarihinin ikinci safhasını başlatmışlardı. Bu süreçte genellikle Sarıyer'de olmak üzere 13-14 arkadaşla birlikte bizlerde her hafta pazar günlerimizin tamamını ayırarak mukayeseli usulü'd-din dersleri yapıp eksiklerimizi tamamlamaya çalışıyorduk.

Bu çalışmalarımızın seyri hakkında Sarıyer'de ziyaretimize gelen sabık Mücadele Birliği Başkanı rahmetli Necmettin Erişen ile de, Mehmet Menteşoğlu ağabeyle de uzun süren müzakerelerimiz olmuştu.

Sonra 1979 yıllarının başında İslami camianın günlük kitap fuarı konumundaki Beyazıt Beyazsaray Kitapçılar Çarşısında bir yer tutup Pınar Yayınları'nı önce bir kitabevi fonksiyonuyla açmışlardı. Sağdan soldan temin etmeye çalıştığımız önemli kitapların toplanıp satıldığı, tevhidi uyanış sürecimize katkı sağlayan kitaplara ilk hamlede ulaşabileceğimiz ve oturup muhabbet edebileceğimiz bir buluşma merkezi olmuştu Pınar. Mekânın işletimiyle Cevat Özkaya ve Şemseddin Özdemir görevliydi. Onların Pınar'daki istihdamı İslam dünyasında olup biten hakkında bilgilenmek ve fikrî tearuf ortamı için camiamızın büyük imkânıydı. Birçok insan bölgedeki Marmara ve Platin kıraathanelerinde okey taşlarının gürültüsü altında buluşmaktan kaçıp Pınar'da birbirlerinin gözlerine baka baka konuşma ve halleşme imkânını bulabiliyorlardı.

O dönemlerin en belirgin gündemi İran Devrimi süreciydi. *Pınar* dergisinin bu döneminde İran'da olup bitenleri yorumlayan yazılar henüz sağcı ve millici bakış açısından uzaklaşamamıştı. Cevat ile bu konuda gerek kitabevinde gerek benim ve onun evlerinde yaptığımız mütalaalardan da anladığım, *Pınar*'ın daha önceki gelenekten farklılaşarak ümmetin önceliklerine hicret ettiğini gösteriyordu. Bu hicret pusulası bir müddet sonra yayınevinin o zamanki anlayışı içinde basılan ilk kitabı Ayetullah Mutahhari'nin *İslam Devrimi* (1981) oldu. Daha sonra da aynı yıl içinde Mutaharri'nin *Tevhidi Dünya Görüşü* eseri yayımlandı. İran'daki dönüşümün arka planı ile irtibatlı olarak Cengiz Çandar'ın yazdıkları yanında Düşünce Yayınları'nın bastığı Ali Şeriati'nin *İslam Sosyolojisi* (1980) isimli kitabından sonra İranlı inkılabi kadronun bakış açısını Türkçeye yansıtan ilk kitaplar da Mutaharri'nin Pınar'dan çıkan iki çalışması olmuştu.

Sonra *Pınar* dergisi artık kapağında da belirtildiği üzere ikinci dönem olarak çıkmaya başladı. Dergi yine aylık kültür sanat dergisiydi ama mahiyeti farklılaşmıştı. Mesela bu dönemin ilk sayısında Cemil Meriç'in Ali Şeriati'yi anlatan yazısı "Göller Bölgesinde Bir Ada"nın yanında bilgi kaynağı olarak akıl, Batı'nın gündemindeki İslam, hilafet ve imamet, varlık problemi ve felsefi sistemler ele alınmıştı. Derginin Mart- Nisan, Mayıs-Haziran 1980 tarihli ikinci sayısındaki yazılar da dikkat çekiciydi: Avrupa'nın İslam'a bakışı, İslami yönetim, Batı'nın İslami hareketler karşısındaki tavrı ve benim Fethi Yeken'den kalkarak kaleme aldığım *"Çağdaş Davetin Problemleri"* konulu yazım. Ne var ki dergi gene birleşik olarak çıkardığı bir sayının ardından (sayı: IV-V) ikinci dönem yayınına son verdi. Ancak derginin bu sayısındaki metinler Pınar Yayınlarının yayımlayacağı kitaplara ışık tutar niteliktedir. Bizim çalışma ekibimiz de 1987-1988'de hem mesajımızı kamuoyuna aktarmak hem okuyanlarımızla iletişim ağları geliştirmek için düşündüğümüz bir dergi çıkarma hedefinden vaz geçerek Yöneliş Yayınları'nı kurdu. Dergide bir fikri cereyanı devam ettirebilmek için bilgi birikimi ve düşünmek yetmiyor, aynı zamanda yazı ve tahkik kabiliyetimizi geliştirmek gerekiyordu.

1990 başında dergi için daha kolay ama külfetli bir yolu seçip özellikle Rıdvan Kaya'nın editörlüğünde İslam dünyasındaki fikrî ve metodik gelişmeleri işleyeceğimiz daha çok Boğaziçi Üniversitesi'nde okuyan arkadaşlarımızın çevirileriyle üç aylık *Dünya ve İslam* dergisini çıkartmıştık. Amatör bir şekilde 1991'de yayınlanmaya başlayan aylık *Haksöz*'ü de süreç içinde geliştirdik.

Cevatların dört kişilik öncü ekiple 1988'de kurdukları Araştırma Kültür Vakfı, aylık bültenini 1991'de çıkartmaya başlamış bu çalışma da 1993 Nisan ayından itibaren *Umran* dergisine dönüşmüştü.

Cevat Özkaya ile Nisan 2011 tarihinde yapılan bir röportajda 1979 başlarında kurdukları yayınevi hakkında şunları söylüyordu:

> *"O zamanı düşünürseniz kültürel iletişimin en önemli yanlarından bir tanesi yazılı medyaydı. Gazete çıkarma gibi bir durumumuz yoktu. Geriye iki seçenek kalıyordu: Ya dergi çıkarma ya da yayınevi kurma. Yayınevini kurarken, tebliğin bir aracı olarak düşündük. Başlangıç amacımız buydu, bugün de değişmedi. Hayalimizde olanı, yapmak istediğimizi dört dörtlük yapamasak da bir miktar yaptığımızı düşünüyorum.*
>
> *Biz Batı medeniyetinin hâkim olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Medeniyet değiştirmeye çalışan bir yönetim altında da yaşıyoruz aynı zamanda.*
>
> *Üç şey yapmamız lazım. Bir: İslam'ın temel ilkeleri konusunda daha netleştirici, daha içtihat özellikleri olan temel eserler basmak. İki: Yakın tarihe ilişkin Müslümanların o dönemlerde uzak durdukları tartışmaları ortaya koyabilecek eserler basmak. Üç: Yaşadığımız dünyayı algılayabilecek eserler basmak. ... Temel ilkemizi bir arkadaşımızın sloganlaştırdığı cümle ile vereyim: Geleneğin ihyasından geleceğin inşasına."*

O, bir ucu ıslah çizgisine değen birikimlerine göre "iman" ve "mücadele" kavramlarını birlikte kullananlarımızdandı. Yani iman ve amel birlikteliğini savunanlardandı. Mücadeleden anladığı küçük ve büyük her türlü cihaddı, hak ve hakikat için şahitlik yapmaktı.

Toplumsal Şahitliklerinin Bazıları

1980'li yıllar…

12 Eylül 1980'deki darbe rejiminin ülke genelinde ve düşünen insanlar üzerinde ağır baskılar uyguladığı, fişlemelerin yapıldığı, ekonomik yolsuzluk düzeninin iyice kurumlaştığı, işkence korkusuyla ve DGM yargılamalarının hukuksuzluğu ile İslamcılar dâhil her türlü ideolojik faaliyetin ve muhalif düşüncenin sindirilmeye çalışıldığı bir süreci yaşıyorduk. Dernekler ve vakıflar kapatılmıştı veya İslami cemaat çalışmalarıyla birlikte baskı oluşturan büyük bir takibat içindeydiler. Bu zorluklara rağmen Pınar'ın

Vatan Düğün Salonu'ndaki ilk iftar yemeğinde Burhanettin Can, "Biz" olmanın farziyetiyle ilgili Kur'an referanslarıyla beyan ettiği bir konuşma yapıyordu.

Bu dönemde Cevat Özkaya ve Şemseddin Özdemir İstanbul Suriçi'nin ortasında Pınar Yayınları'nı bir dernek veya vakıf etkinliğinin merkezi ya da Türkiye'de tevhidi uyanış sürecini üstlenmiş Müslümanların buluşma yeri olarak değerlendiriyorlardı. Özellikle Cevat, Batıcı vesayetin karanlığını yine Batı'da yazılmış modernliğin çelişkilerini ve Batı'nın sömürge ahlakını sergileyen çeviri kitaplarla hiç değilse zihinlerde aşmaya çalışıyordu. Müslümanların maslahatı adına pergelin bir ucunu fıtrat ve doğal hukuktan yana olan herkese uzatırken, diğer ayağın sabitelerini pekiştirecek İslami kitapları da sürekli gündeme getirmeye çalışıyorlardı.

Cevat ve arkadaşları 1980'li yılların kitap fuarlarına hem Pınar'dan yayımladıkları kitaplarla hem kurdukları diyaloglarla tebliğ amaçlı önemli bir etkinliği gerçekleştiriyorlardı. Sonra geliştirmek istedikleri yol üzerinde sabitelere dayanan arkadaşlarıyla 1988 yılında daha düzenli etkinlikler yapmak için Araştırma Kültür Vakfı'nı kurdular.

1990'lı yıllar…

YMM hareketinin kimlik ve hedef olarak çözülmesi sonucu kopuş yaşayanlardan köklü değişim arzusunu yaşatmak isteyenlerin önemli çoğunluğu Mehmet Menteşoğlu, Burhanettin Can, Cevat Özkaya ve Şemseddin Özdemir ile birlikte hareket ettiler. Onların kurduğu Pınar Yayınları, peşinden Araştırma Kültür Vakfı ve *Umran* dergisi çevresinde toplanma, yenilenme ve donanımlı olma çabaları vücut bulup gelişti ve gelişmekte…

1992 yılında Bosna-Hersek'te Sırp çetelerinin katliamlarıyla başlayan Müslüman katliamına karşı tepkimizi kamuoyunu harekete geçirecek şekilde eylemler yapıyorduk. Dağınık yardım kampanyaları vardı. Boşnak kardeşlerimize nasıl destek olacağımızı, emin ve tutarlı yardım kanallarını nasıl organize edebileceğimizi camiamızın önde gelen kanaat çevreleri ile müzakere etmeye başlamıştık. Bu tür çabalarımız parlamento dışı bir siyaset anlayışı içinde Cevat Özkaya'nın inisiyatifi sayesinde Bosna Dayanışma Grubu olarak organize edildi. Sonra bu oluşum 1994 yılında Dayanışma Vakfı'na dönüştü.

1985-1995 yılları arasında Türkiye'deki İslami uyanış ve bilinçlenme sürecinin nitelik itibariyle de nicel olarak da en canlı ve heyecan uyandıran yıllarıydı. Cevat'ın 1990'lı yıllar bittiğinde *Anlayış* dergisine verdiği röportajda bahsettiği gibi "İslam'ın temel eserler, yakın tarihe ilişkin eserler ve Batı dünyasından ama Batı eleştirisi ihtiva eden eserler" en fazla satan ve okunan kitaplardı. Müslümanların ücra ilçelere kadar etkinlik aracı olarak açtıkları kitabevleri ve okuma kulüpleri, dergi çeşitliliği ve okunurlukları, birçok üniversitede etkinlik skalasının Müslüman gençlerin inisiyatifine geçmesi hem

kendi çevrelerimizde hem dayanışma içinde dost çevrelerle etkinliklerimizin yükselmesine sebep oluyordu.

Cevat Özkaya'nın da katıldığı bu etkinliklerden birisi, Fatih'teki İslam Dünyası Kültür ve Araştırmalar Merkezi'mizde (İDKAM) Aralık 1994 tarihinde Abdurrahman Arslan ve Rıdvan Kaya ile birlikte konuşulan "Yükseltilen Milliyetçilik" başlıklı paneldi. Cevat'ın o toplantıdaki vurguları bir arka plan birikimini ve bilincini ifade ediyordu. Aklımda kaldığı kadarıyla diyordu ki:

> *"Ulus kurgulanmış bir vakıa. Uluslar ulusçuluğu doğurmadı. Aksine ulusu, ideolojik olan ulusçuluk meydana getirmiştir. Bu konuda entelijansyanın/aydınların da önemli rolü vardır; ki onlar Batı'nın kültür ajanlığını yapmışlardır. İslam toplumlarında ulusçuluk nevzuhur bir ideoloji olduğu için İslami nasslar ile temelden bir çelişki oluşturmaktaydı."*

Siyonist rejimin işgal edilen Filistin topraklarındaki katliamlara karşı camiamızın önde gelenleri ile Mecidiyeköy'deki MÜSİAD binasında Nisan 1995 tarihinde bir araya gelerek *"Dayanışma ve Sorumluluk Çağrısı"* bildirisi kaleme alınmıştı. Sonra da Cevat'ın da içinde olduğu 25 kişilik bir kurucular heyeti ile Filistin Dostluk ve Dayanışma Derneği'ni (FDD) kurmak için Bakanlar Kurulu'na müracaat edilmişti.

Peşinden değişik etkinlikler yapıldı. Tabii ki 28 Şubat 1997 darbe sürecinden FDD de nasibini aldı ve kapatıldı.

İmzaların atıldığı bildiri şu cümleyle bitiyordu:

> *"Filistinli kardeşlerimizin azim ve kararlılıkları ile gurur duyduğumuzu ve kardeşlerimizin karşılaştıkları acıları ve zorlukları bir nebze olsun aşmalarına katkı sağlamak maksadıyla, Filistin halkıyla yardımlaşma ve dayanışma sorumluluğunu ifa için bir araya geldiğimizi bildiririz."*

İslami camia içinden o dönemde konuya ilgili çevre ve kişilerin önde gelenlerini hatırlatmak için imzacı bazı isimleri aktarıyorum:

> Abdullah KARAGÜZEL, Abdurrahman ARSLAN, Abdurrahman DİLİPAK, Adnan BAŞDEMİR, Ahmet AĞIRAKÇA, Ahmet ERTÜRK, Ahmet Hakan COŞKUN, Ahmet KARAHAN, Ahmet KEKEÇ, Ahmet MERCAN, Ahmet TAŞGETİREN, Ahmet ÖZDEMİR, Akif BAYRAMOĞLU, Ali BAKANER, Ali BULAÇ, Atasay MÜFTÜOĞLU, Aziz AVAR, Aziz BABUŞÇU, Bahattin YILDIZ, Bakiye MARANGOZ, Burhan KAVUNCU, Bünyamin DOĞRUER, **Cevat ÖZKAYA**, Davut GÜLER, Ekrem KIZILTAŞ, Emine ÖZKAN (ŞENLİKOĞLU), Emir EŞ, Fikret ÖZDEMİR, Halim YAZICI, Hamza TÜRKMEN, Hasan AKYÜZ, Hasan KARAKAYA, Hasan KILIÇ, Hasan MADEN, Kenan YABANİGÜL, Kul Sadi YÜKSEL, M Beşir ERYARSOY, Mahmut OSMANOĞLU, Mehmet Ali SAKMAN, Mehmet Ali TEKİN, Mehmet ÇELEN. Mehmet GÜNEY, Mehmet PAMAK, Metin KÜLÜNK, Muharrem BALCI, Mustafa KARAHASANOĞLU, Mustafa KIVILCIM, Nihat BENGİSU, Nurettin ŞİRİN, Remzi ÇAKIR, Rıdvan KAYA, Sabiha ÜNLÜ, Sefer TURAN, Selahaddin Özer, Seraceddin KARAYAĞIZ, Sukuti MEMİOĞLU, Süleyman ARSLANTAŞ, Şemsettin ÖZDEMİR, Şeref DURSUN, Şuayb MEKEÇ, Tufan MENGİ, Yılmaz ENSAROĞLU, Zafer ÇAM…

2000'li yıllar…

11 Eylül 2011'de New York'ta ikiz kulelere iki uçakla feda eylemi yapılmış, binlerce kişi ölmüş ve bu eylemi bahane eden ABD, koalisyon güçleriyle Afganistan'ı işgal etmeye kalkışmıştı. Ekim ayında İDKAM'da yapılan "ABD Terörü ve Afganistan Dramı" başlıklı panelde Özkaya, *"Amerika'nın devlet olarak, misyon olarak böyle bir şeye uğramasından dolayı en azından çok büyük bir sıkıntı duyduğumuzun söylenemeyeceğini, ama insan tekini hesaba aldığımızda, o binalardaki yüzüncü kattan kendini aşağı atan, o çeliği bile eriten sıcağın altında hayatlarını teslim etmek zorunda kalan insanların acılarını duymamanın da mümkün olmadığını"* belirtti.

Ancak Amerika'da 1861 yılından beri, yani İngilizlerin Beyaz Saray'ı yaktığı zamandan bu yana kendi topraklarında saldırıya uğramamış bir ülke olduğunu belirten Özkaya; coğrafyası ve teknolojik gücüne rağmen 11 Eylül saldırısı öncelikle ABD'nin bu güvenliliğini sarstığını belirtip şöyle devam etti:

> *"ABD, Menahem Begin'in başında bulunduğu İrgun terör örgütünün yaptığı işlere varana kadar terörist İsrail'in varlığının Amerikan yardımıyla gerçekleşmesine, Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği kararlara rağmen İsrail'i korumaya devam etmesine rağmen, Nikaragua'da da Sandinistalar daha çok halk desteğini yanlarına almışlarken, onları yok etmeleri için kontra güçlere destek verip kaynak temin eden Amerika'nın terörizmi desteklediği konusunda bir tereddüt yok. Amerika rahatlıkla, falanca lideri devirme hakkını ClA'ya verdim diyebiliyor. Bu nasıl oluyor, bunu nasıl yapabiliyor? Bizdeki 12 Eylül hadisesini Başkan Carter, Broadway'de bir tiyatroda öğreniyor. Gelen haberci diyor ki, sizin çocuklar yaptı. O da tamam diyor. Bu kadar. Türkiye'de bilmem kaç bin kişi hapis yiyor, bilmem kaç bin kişi işkenceden geçiriliyor, şu kadar insan idam ediliyor. Bütün bunlar 'sizin çocuklar yaptı' ile geçiştiriliyor. Peki, ABD ve adamları terörist değil de ne?*
>
> *Şunu söylemekte yarar görüyorum. Bu uçaklardan bir tanesi sadece Pentagon'a düşmüş olsaydı çok net savunulabilir bir durum çıkardı ortaya. Ama öbür taraf başka bir yer. Evet, finansın kalbidir, sembolik önemi vardır falan, ama sonuçta bunun ötesinde bu işlerle alakası olmayan insanların da bulunduğu bir bölge olduğu için insan acayip sıkıntılar çekiyor doğrusu. Ama Amerika'nın terörizmi bunun yanında epey tescilli bir terörizmdir."*

ÖZGÜR-DER olarak Eminönü Belediyesi Kadırga Kültür Merkezi'nde 30 Kasım 2001'de düzenleyeceğimiz "Küresel Kuşatma ve İslam Dünyasının Geleceği" başlıklı panelin konuşmacıları Cevat Özkaya, Alev Erkilet ve Mehmet Pamak'tı. Ancak İstanbul Valiliği'nin keyfî tutumuyla geceleyin direktif verip iptal edilen paneli yoğun polis baskısına rağmen Fatih'teki İDKAM'a taşımıştık. Salonda polislerin telsizlerini açıp programı engellemeye çalışmalarına rağmen oturumu tamamlamıştık.

ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney, İngiltere, İsrail ve 9 Arap ülkesini ziyaret ettikten sonra 19 Mart 2002'de Türkiye'ye geldi. Arap ülkelerinden *"Filistin sorunu bitmeden, operasyona destek vermeyiz!*" cevabını alan Cheney'e TC'nin koalisyon hükûmeti ise, operasyona karşıyız anlamında bir mesaj vermedi. Ayrıca TC, hiçbir ülkenin kabul etmediği, Afganistan'daki uluslararası gücün liderliğini (İSAF), ABD'nin vereceği 228 milyon dolar karşılığında kabul etti. Bunun üzerine Cheney'in "savaş paketi"ne onay verilmemesi için Hülya Şekerci, Cevat Özkaya, Abdurrahman Dilipak, Hamza Türkmen ve Ahmet Varol ile bir basın açıklaması yapıldı.

3 Nisan Çarşamba günü Fatih PTT'sinde, ÖZGÜR-DER *"Siyonist saldırganlığa karşı bütün dünya halklarının tavır aldığı bir ortamda tank modernizasyonu ihalesi adı altında İsrail'e 668 milyon dolarlık kaynak aktarımının hesabını veremezsiniz."* diyerek Siyonist İsrail ile yapılan tank ihalesinin iptali için mektup atma eylemi gerçekleştirildi. Eyleme destek veren kitleyle beraber Abdurrahman Arslan, Ahmet Varol, Alptekin Dursunoğlu, Bakiye Marangoz, Cevat Özkaya, Hamza Türkmen, Hasan Güneş, Hülya Şekerci, Kazım Sağlam, M. Bülent Deniz, Macide Göç, Necip Kibar, Süreyya Yüksel, Şemseddin Özdemir, Yıldız Ramazanoğlu gibi tanınmış Müslüman yazar ve hareket adamları da iştirakte bulundu.

Bölgemizde Siyonist politikaların kuşatma ve saldırılarına daha çok maruz kaldığımız bir dönemde Türkiyeli Müslüman yazar, hareket adamı ve İslami kuruluş temsilcilerinin katılımı ile Filistin sorununu gündemleştirmek, İsrail'in yayılmacı dayatmaları karşısında tavır alacak yeni bir inisiyatif oluşturmak için 26 Ekim 2002 Çarşamba akşamı İstanbul Filamingo Otel'de bir araya gelen iki yüze yakın girişimci Filistin Dostları Girişimi'ni oluşturdular. Toplantıda Şemseddin Özdemir, Hamza Türkmen, Ahmet Ağırakça, Akif Emre, Mehmet Pamak, Yıldız Ramazanoğlu, Hülya Şekerci, Ahmet Varol, Bülent Yıldırım, Cevat Özkaya, Sadık Albayrak, Abdurrahman Dilipak gibi isimlerin katıldığı toplantıda ABD'nin Ortadoğu'yu kuşatma arzusuyla gündeme gelen muhtemel savaşa karşı kamuoyunun bilgilendirilmesi ve daha büyük tepkilere hazırlayıcı eylemlerin geliştirilip gerçekleştirilmesi gereği üzerinde duruldu. Basın toplantısında söz alan konuşmacılar daha sonra Mısır Çarşısı ve Mercan Yokuşu'nda gibi isimlerin teklif ve düşünceleri dile getirildi; üç aylık *Kudüs* adlı bir derginin çıkartılması kararlaştırıldı.

Müslüman kurum ve kanaat temsilci ABD'nin Irak'ı işgal tehdidine karşı ilk tepkilerini *"Emperyalist Savaşa Hayır"* sloganı ile 25 Aralık 2002 tarihinde ÖZGÜR-DER binasında yaptıkları basın toplantısıyla gösterdiler.

> Abdurrahman Dilipak, Abdullah Yıldız, Ahmet Ağırakça, Ahmet Varol, Alptekin Dursunoğlu, Burhan Kavuncu, Cevat Özkaya, Davut Güler, Hamza Türkmen, Hasan Büyür, Hasan Güneş, Hülya Şekerci, Hüseyin Oruç, İhsan Süreyya Sırma, Kazım Sağlam, Macide Göç, Mustafa İslamoğlu, Mustafa Karaalioğlu, Necip Kibar, Ömer Küçükağa, Rıdvan Kaya, Sibel Eraslan, Şemseddin Özdemir, Yıldız Ramazanoğlu

gibi isimlerin katıldığı toplantıda ABD'nin Ortadoğu'yu kuşatma arzusuyla gündeme gelen muhtemel savaşa karşı kamuoyunun bilgilendirilmesi ve daha büyük tepkilere

hazırlayıcı eylemlerin geliştirilip gerçekleştirilmesi gereği üzerinde duruldu. Basın toplantısında söz alan konuşmacılar daha sonra Mısır Çarşısı ve Mercan Yokuşu'nda toplantı temasıyla ilgili bildiri dağıttılar.

Bu isimlerle yazıyı yukarıda ve aşağıda birkaç kez uzatmamızın nedeni de Cevat'ın ümmetin sorunlarına İslami maslahat gereği meselelere benzeri kaygılar taşıyan Müslümanlarla gruplar üstü ortak istişari bir akılla yaklaştığını resmedebilmektir.

Irak'a yönelik Amerikan saldırısına ve Türkiye'nin de bu saldırı savaşına sürüklenmesi tehlikesine karşı kamuoyunu duyarlı kılmak ve harekete geçirmek amacıyla Müslüman yazarlar, gazeteciler ve çeşitli İslami kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan "Savaşa ve İşgale Hayır Platformu" 17 Ocak 2003 tarihinde ilk eylemi olarak İstanbul Müftülüğü'ne bir uyarı ziyareti gerçekleştirdi. Aralarında

> Abdurrahman Dilipak, Abdurrahman Arslan, Ahmet Varol, Ali Rıza Demircan, Burhan Kavuncu, Bülent Deniz, Cevat Özkaya, Ferit Aydın, Hamza Türkmen, Hasan Güneş, Hülya Şekerci, Kenan Alpay, Kazım Sağlam, Nazif Şahin, Necati Ceylan, Macide Göç, Muharrem Balcı, Mustafa Özcan, Özlem Özyurt, Şemseddin Özdemir, Yalçın Turgut, Yılmaz Çakır…

gibi isimlerin de yer aldığı topluluk Süleymaniye Camii'nde kılınan Cuma namazından sonra İstanbul Müftülüğü'ne doğru cemaatle birlikte yürüdü.

Ne var ki, platform üyeleri yaklaşmakta olan vahşi ve zalimane savaş tehlikesine karşı camilerde halkı bilinçlendirmeye dönük vaazlar verilmesi ve hutbeler okunmasına yönelik taleplerini iletmek için geldikleri İstanbul Müftülüğü'nde muhatap bulamadılar. Platform temsilcileri daha sonra Mercan istikametine doğru yürüyerek esnafı ve alışveriş amacıyla orada bulunan insanları savaşa ve ABD'ye Türkiye'den üs verilmesine karşı tepki göstermeye çağırdılar. Üzerinde "Savaşa Hayır!" ve "Amerikan Vahşetine Ortak Olmayacağız!" yazılı dövizleri vitrinlere asılmak üzere dükkânlara dağıttılar, sık sık esnaf tarafından alkışlandılar.

Müteşebbisleri arasında Cevat Özkaya'nın da olduğu Savaşa ve İşgale Hayır Platformu İstanbul'un merkezî yerlerinde ve birçok ilçesinde afişleme yaptı. Kadırga Kültür Merkezi'nde geniş katılımlı bir forum düzenledi ve 26 Ocak 2003'te genellikle sol muhaliflerden oluşan "Irakta Savaşa Hayır Platformu" ile Beyazıt Meydanı'nda savaş karşıtı büyük bir miting düzenledi.

İstanbul'da ÖZGÜR-DER'in Haziran 2004'te düzenlediği "Büyük Ortadoğu Projesi" (BOP) ve NATO ile ilgili forumda Cevat Özkaya, projenin Soğuk Savaş dönemi gibi uzun süreceğini ve bu kuşatmaya karşı İslam ülkelerinin dayanışmaya zorunlu olduklarını belirtmişti. Türklere, Araplara ve İranlılara işbirliği yaparak meşru bir mukavemet potansiyeli oluşturmaları çağırısında bulundu. Bu çağrı 22 yıl sonra karşımıza Mekke Ortak Savunma Antlaşması ve ardılları olarak çıkmaya başladı.

FDG olarak Nisan 2003'te yayımlamaya başladığımız üç aylık *Kudüs* dergisinin 2. sayısında Cevat Özkaya, "ABD'nin Demokrasi Getirme İddiası Oryantalist Bir Söylemdir" başlıklı bir yazı kaleme almıştı. Okuduklarına göre çok az yazan Cevat'ın

yazısının başlığı bile coğrafyamızdaki vesayet yapısını ifşa ediyordu. Cevat ile son senelerde de başta Türkiye olmak üzere ve Türkiye'nin bağımsızlaşma gayretlerine bakarak bölge ülkeleri arasında da bugünlerde vesayetten arınma ve öz güçlerini oluşturmaya yönelme trendinin ön plana çıkmaya başladığını konuşuyorduk. Endişemiz ise karşı olunan egemen kapitalist yapıların seyyie taşıyan özelliklerini bürokratik işleyişe ve toplumsal kültüre taşıyıp taşımayacakları noktasındaydı.

2003'teki Irak işgali sırasında Saadet Partisi (SP) Genel Başkan Yardımcısı olan Mehmet Bekaroğlu'nun "Savaşa ve İşgale Hayır Platformu" ile "Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu"nun İslam dünyasına yönelik emperyalist saldırılara ve ABD emperyalizmine karşı ortaya koydukları protesto tavrını parti tabanına taşıma girişimleri cılız veya karşılıksız kalmıştı. Bu bağlamda Bekaroğlu, farklı kimlikte ama aynı iklimin çocukları olarak emperyalist saldırganlığa karşı "Doğu Konferansı Girişimi"ni (DK), oluşturmuştu. Cevat Özkaya da bu girişimin bileşenlerindendi. Birlikte Suriye gezisi yaptılar. DK'nin 2005'te düzenlediği konferans ve müzakere buluşmalarında birlikte yürüttüğümüz mütalaalarımız olmuştu.

2005 yılında MAZLUMDER yönetimindeki Kürtçü eğilime ve Avrupa Birlikçi sivilleşme bağlantılarına karşı Cevat Özkaya bir yıllığına genel başkanlığa getirildi.

Aralık 2006'da TBBM Başkanlığı ve Başbakanlığa gönderilmek üzere "F TİPİ Sorununa Duyarlılık ve Sorumluluk Çağrısı" başlığı ve ortak imzalı bildiri mektup gönderme eyleminde Cevat Özkaya da yer almıştı.

F Tipi cezaevlerinde 122 insanın ölümüne yol açan uygulamalar ve bu sorunun çözümüne dair isteklerimizi kurum ve şahıslar olarak isteklerimizi imzalayan kişileri de tarihe düşülen not olarak burada aktarıyorum:

Hülya Şekerci (ÖZGÜR-DER Genel Başkanı) • Mehmet Pamak (İLKAV Başkanı) • Hüsnü Tuna (Hukukçular Derneği Başkanı) • Bülent Yıldırım (İHH Genel Başkanı) • Ayhan Bilgen (MAZLUMDER Genel Başkanı) • Ömer Küçükağa (Medeniyet Derneği Genel Başkanı) • Hasan Hafızoğlu (AKABE Vakfı Başkanı) • Fikret Özdemir (AKDAV Başkanı) • Bülent Deniz (Tüketiciler Birliği Genel Başkanı) • Yusuf Tanrıverdi (Öğretmen-Sen Genel Başkanı) • **Cevat Özkaya** (MAZLUMDER Eski Genel Başkanı) • Mustafa Ercan (MAZLUMDER İstanbul Şb. Başkanı) • Osman Karahan (İHADER Başkanı) • Nurettin Şirin (İSRA Kültür Merkezi) • Nabi Okur (İslam Dünyası Kültür Merkezi) • Ahmet Yıldız (Davet Derneği) • Hamza Türkmen (*Haksöz* Dergisi) • Şemseddin Özdemir (*Umran* Dergisi) • Davut Güler (*Özgün İrade* Dergisi) • Ali Adakoğlu (*Gerçek Hayat* Dergisi) • Ali Kaçar (Genç Birikim Dergisi) • Azmi Ermurat (*Vuslat* Dergisi) • Mehmet Ali Aslan (Grup Yürüyüş)

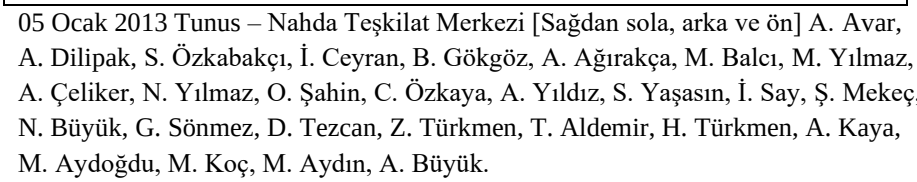
Abdurrahman Arslan • Abdurrahman Dilipak • Ahmet Ağırakça • Ahmet Varol • Ali Bulaç • Ali Haydar Haksal • Burhan Kavuncu • Demet Tezcan • Gülden Sönmez • Hakan Albayrak • Hamza Er • Hüseyin Hatemi • Hüsnü Yazgan • Kazım Güleçyüz • Kazım Sağlam • Muharrem Balcı • Mustafa İslamoğlu • Mustafa Karaalioğlu • Ramazan Kayan • Rıdvan Kaya • Selahaddin Eş Çakırgil • Sibel Eraslan • Süleyman Arslantaş • Yasin Aktay • Yıldız Ramazanoğlu

2010'lar…

2011-2012 Arap Devrimleri süreciydi… Bu süreçlerin yaşandığı bölgelerimizi sırasıyla gezip yerinde diyaloglar kurmak ve sürecin hikâyesini mekânsal ve sosyal ilişkiler ile tahkik etmek istiyorduk. Gezi ve Diyalog Grubu'muzun içinde Cevat da vardı. Önce 45 kişilik bir ekiple Ocak 2013 tarihinde Tunus'a gittik; peşinden 42 kişilik bir ekiple Libya'ya.

1. Fotoğraf

Gannuşi ile… TUNUS Nahda Partisi Merkezi

05 Ocak 2013 Tunus – Nahda Teşkilat Merkezi [Sağdan sola, arka ve ön] A. Avar, A. Dilipak, S. Özkabakçı, İ. Ceyran, B. Gökgöz, A. Ağırakça, M. Balcı, M. Yılmaz, A. Çeliker, N. Yılmaz, O. Şahin, C. Özkaya, A. Yıldız, S. Yaşasın, İ. Say, Ş. Mekeç, N. Büyük, G. Sönmez, D. Tezcan, Z. Türkmen, T. Aldemir, H. Türkmen, A. Kaya, M. Aydoğdu, M. Koç, M. Aydın, A. Büyük.

Özkaya, Tunus izlenimlerini de topladığımız 2013 tarihli *Tunus'ta Devrim Süreci* adlı kitabımızdaki yazısında, öğrendiğine göre Tunus laikliğinin Türkiye'deki gibi İslam düşmanı ve o kadar da katı bir şey olmadığını belirtiyordu. Ama Türkiye'de ıslahla insanların arasına birtakım engeller konulmuş olsa da birtakım kapıların her zaman açık olduğunu; Tunus'ta ise ıslahla insanların arasına diktatörlüğün doğrudan doğruya girdiğini ve ıslahla insanların doğrudan yüz yüze gelmelerini engellediğini aktarıyordu. Sonra Libya'ya gittik. Mısır'a ve Yemen'e planladığımız hâlde gidemedik. Çünkü Mısır, 3 Temmuz 2013'te devrim sürecine ihanet eden Savunma Bakanı General Albdülfettah Sisi ve ekibinin askerî darbesiyle karşılaşmış, binlerce Müslüman şehit edilmiş on binlercesi de tutuklanmıştı.

2014 Mayıs ayının son günlerinde başlayan Taksim Gezi Parkı olaylarından sonra Cevat Özkaya, Bülent Yıldırım, Gülden Sönmez ve Abdurrahman Dilipak ile birlikte Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından Ankara'ya davet edilmiştik. Konuşmalarımızın inisiyatifini genellikle gençlik politikaları üzerine kaydırmıştık. 1970'ler ortalarındaki rahmetli Erbakan'ın önünü açtığı Akıncılar hareketinden bahsetmiştik. Şimdi de örfü ve fıtrî özgünlüğü önceleyen, egemen dünya sistemine muhalif bir gençlik projesinin geliştirilmesinin önemini vurguladık. Ve Erdoğan'a, camiamızın toplumun hayrını ve ümmetin maslahatını önceleyen, kendi ve yakınları için hiçbir ikbal ve çıkar gözetmeyen akîl Müslümanlarıyla mahallemizin ne düşündüğünü ve hangi taleplerin olduğunu öğrenebilmesi için 2-3 ayda bir görüşmeler yapmasını dile getirmiştik. Başbakan "Ben zaten bunu yapıyorum!" deyince, biz de "Ama oto-sansüre tabi tutulup yanıltmayan, doğrudan ve aracısız bir diyalog" demiştik.

Bu tarz ve üslupla Ahmet Davutoğlu ile Dışişleri Bakanı iken genel; Başbakan olunca da dar bir grupla özellikle 1 Kasım 2014 seçimleri sonrası genel ahval ile Çözüm Süreci

tıkanmaya başladığı 2015 tarihinde de davet edilmiş ve eleştirel bir muhasebe biçiminde görüşlerimizi aktarmıştık.

2020'li yıllar…

Cevat'la özelimle ilgili bende iz bırakan bir hatıratım da şöyle: 18 Şubat 2021 günü Şişli Etfal Hastahanesi'nde Trigeminal Nevralji rahatsızlığım dolayısıyla beyin ameliyatı olacaktım. Gerek sürekli arayarak ve gerek o gün bir nevi hastahanede nöbet tutarak gösterdiği ilgi büyük bir ahde vefa örneği idi.

Bu yıllarda epeyce bir zaman korona salgını ile uğraştık. Bu süreçte 1970'li yıllarda Pınar'ın Cağologlundaki Lise çalışmalarımıza katılan Necip Kibar gibi Cevat ile ortak arkadaşlığımız olan bazı kardeşlerimizi daru'l bekâya uğurladık. Bu pandemiye yakalananlarımız oldu.

Ben iyileşince özellikle o, Şemsettin, Kazım, Hakan, Hasan ve Ahmet ağabey ile İslami veya tevhidi uyanış sürecinden gelen veya bu sürece dâhil insanlarımızla irtibat ağlarımızın kurulması ve zindeleştirilmesi amacıyla konuşmalara başlamıştık. Köklerimizin uzandığı 19. yüzyılın son çeyreğinden bu yana ıslah, ihya ve inşa sürecinin bir devamlılığı, zaaflarının aşılması ve geliştirilmesi anlayışı ile gruplar üstü bir diyalog nezaketi ile ümmetin fikrî, siyasi, sosyal ve kültürel işlerini düzenli periyotlarda konuşup müzakere edebilecek bir tasarı hazırlayabilmek için peş peşe bir araya gelmeye başladık. 2024 tarihi sürecinde de ilkesel ön kabullerde ulaşıp anlaşabildiğimiz İslami camianın ıslah, direniş ve ihya çizgisinde fikir ve eylem bütünlüğüne sıcak bakan, parlamento dışı özgünlüğü önemseyen dava insanlarımızla İslami Müzakere Girişimi'ni (İMG) oluşturduk.

8 Aralık 2024 Devrimi'nden hemen sonra 18 kişilik bir ekiple Suriye'ye gittiğimiz Cevat Özkaya, *Suriye Devrim Süreci* (2025) adlı kitabımızda da Suriye izlenimlerini yazarken şunları belirtiyordu:

> *"Ben Suriye'ye baba Esed döneminde de oğul Esed döneminde de gittim. Tabii ki 8 Aralık Devrimi'nden sonra gittiğimizde karşımızda bambaşka bir ülke vardı. … Enkaza uğrayan beldelere, merkezi şehirlerin bazı ana mahallelerine gidip görünce anladık ki Suriye'de yaşanan şiddet ve katliam Gazze'de yaşanan boyutun en az beş katı büyüklüğünde. Sadece Yermük'te gördüklerimiz bile başlı başın bir soykırıma işaret ediyor. … Sednaya ile sembolleşen işkenceler Tedmür gibi hapishanelerde daha kötü bir şekilde uygulanmış. … Devrimin önde gelenleri diyorlar ki: "Şartları tedrici olarak iyi bir noktaya getirmek zorundayız. Eğer halka derman vermek istiyorsak derman bulmak zorundayız."*

Tunus da bizimdi, Suriye de bizimdi. Bu topraklar üzerinde yaşayan büyük çoğunluk ağır baskılar altında kalan kardeşlerimizdi. Batı kuşatması karşısında alternatif olarak ayağa kaldırabileceğimiz medeniyetin derinlikleri bu köklere dayanıyordu. Onlar ve benzeri

coğrafyalarımız hakkında kanaatlerimizi Batılı ajansların aktardığı manipülatif haber ve fasıkların bilgilerine göre oluşturmamalıydık. Cevat Özkaya yayın ve siyasi analiz dünyasında bizleri ilgilendiren vakıa ve olay bilgilerini öncelikle emin Müslümanların bilgilerine dayanarak ve vakıayı yerinde görüp tahkik etmek suretiyle kanaat veya tutarlı karinelere dayanan yorumlar oluşturmaya çalışan adaletli ve güvenilir ender insanlarımızdandı.

2. Fotoğraf --- ŞAM kapalı mekan

26 Aralık 2024 Şam. [Ayaktakiler solan sağa] R. Kaya, A. İnanç, C. Özkaya, A. Ağırakça, M. el-Veysi (Dr. Devrim Konseyi Şura üyesi, şimdi Adalet Bakanı), A. Varol, Ş. Sevim, Ö. Çiftçi (Devrim Konseyi Şura üyesi, şimdi Tümgeneral Kırmızı Bereliler Tümen Komutanı), S. Arslantaş, H. Türkmen [Oturanlar soldan sağa] M. Ayar, M. Eğilli, H. Abdurrahim, S. Özyurt

Vefatından önce İMG Koordinasyon Heyeti ile entübe şekilde yattığı Medipol Hastahanesi'nde onu son kez ziyaret etmiştik. O, ağır hastalığına rağmen gücü yettiği nispette bazı kitapları okumaya çalıştığını dava arkadaşı ve eniştesi Abdullah Yıldız ve oğlu Taha Osman bizlere anlattı.

Onunla sıhri bağları da olan Abdullah Yıldız, vefatından bir hafta sonra 23 Ekim akşamı Fatih Belediyesi Neslişah Sultan Kültür Merkezi'nde verilen taziye yemeğinde yaptığı konuşmada *"Onun en büyük meşgalesi Müslümanlar, ümmet ve insanlığın derdiydi"* cümlesini kurarken kadim arkadaşı Şemsettin Özdemir *"En büyük hedefi vahye uygun bir yaşamı kurumlaştırmaktı."* Ve *"Bu hedefe uygun bir yürüyüşü güçlendiremezsek geriye ne kalacak?"* dediğini hatırlattı. Ağabeyleri, Burhanettin ağabey de yine 1980'lerin başında Pınar'ın iftar yemeğinde "Biz" olmanın farziyetiyle ilgili Kur'an referanslarıyla beyan ettiği konuşmasını âdeta sürdürüyordu. Cevat ile paylaştıkları hak, adalet ve fıtrat merkezli dâvanın sabitelerine Kur'an'daki işaretlerle aydınlık getirmeye çalışıyordu.

Abdullah Yıldız, en çok sevdiği şiirden bir mısrayı da hatırlattı: *"Söylesen tesiri yok, sussan gönül razı değil…"*

Ama Cevat Özkaya, sanki Akif'in *"Safahat'ımdaki inler bile sessiz"* diyen yakınmasını aşmak; geride bıraktığı izler ve dokunuşlarla *"Son Samuray"* gibi değil, hakka ve adalete yönelen ve yönelten *"uzaktan koşup gelen adam"* gibi canını Allah'a teslim etti.

Daru'l fenâ'da yarım asır süren dostluğumuzun taşıyıcısı Cevat kardeşimiz için, Rabbimize daru'l bekâ'da rahmet ve şefaat niyazıyla…